

Danne og utdanne

Høyres Studenter
Utdanningsprogram 2026

Høyres
Studenter

Forord

Kjære Høyres Studenter,

Dette programmet tar for seg de viktigste problemene i hele utdanningsløpet fra barneskolen til høyere utdanning. Vår fremste ambisjon er at skolen skal være et sted for alle, hvor det aller viktigste er at elever trives og lærer på skolen. Skolen skal danne og utdanne elever for livet de møter etter utdanningen sin.

Norsk skole står overfor store utfordringer. En av tre går ut av grunnskolen uten å kunne lese, skrive eller regne skikkelig. Elever sliter med å holde fokuset gjennom en hel skoledag. For at hver elev skal lære seg grunnleggende ferdigheter er det viktig at de får tilpasset undervisning og lærer det man faktisk trenger. Skolen skal ikke sy puter under armene på elevene, men heller stille krav til elevers oppmøte, innsats og prestasjon. Skolen skal være et sted for alle, men ikke all atferd.

Lærerne er elevenes viktigste støttespillere på skolen. Samtidig er det ikke lærermangel i Norge, det er mangel på lærere i skolen. De fleste lærere som slutter rapporterer om høyt arbeidspress og belastning. Høyres Studenter må derfor legge til rette for at lærere bruker tiden sin riktig, og at foreldrene tar ansvaret for oppdragelsen for øvrig.

Høyres Studenter har store ambisjoner for utdanning i Norge. Vi har verdens beste forutsetninger for å ha en skole som utdanner flest mulig, best mulig. Ved å tilby spesialiserte, varierte og mangfoldige utdanningsretninger får alle gode muligheter til å velge en karrierevei hvor man får utnyttet sitt potensial og dyrket interesser. Skolen skal samtidig ikke være alt for alle.

En stor takk rettes til Erik Oltedal Lunde, Kaisa Tørum Amdam, Hedda Marie Dalen Mossin, Mikkel Røed Nesse og Marthine Wathne for samarbeidet med dette programmet.

Petter Hov Jacobsen,
Leder av programkomitéen

Prinsipper

All politikk skal bygge på noen prinsipper. Høyres Studenter har lagt følgende prinsipper til grunn for utdanningspolitikken.

1. Skolen skal være et sted for alle

2. Gratisprinsippet skal gjelde i den norske skolen

3. Elever skal trives på skolen

4. Skolen er til for elevene

5. Ingen elever er like, og skolen skal ikke gjøre elever like

6. Læreren skal være sjefen i klasserommet

7. Åpenhet og kunnskap om hvordan det går i skolen er avgjørende for å løse utfordringene skolen står overfor

8. Skolen er et sted for læring og dannelse

9. Offentlige, private og ideelle aktører skal kunne drive skoler i Norge

10. Lærere skal ha frihet til å undervise slik de vil

2 Kapittel 1: Felles for Grunnskolen og 3 Videregående Skole

4

5 Lærerrollen

6 Læreren er den viktigste faktoren for elevenes læring i skolen. En faglig sterk og
7 tydelig lærer skaper motivasjon, mestring og trygghet i klasserommet. Derfor må
8 lærerrollen styrkes gjennom høyere kompetansekrav og tydeligere autoritet.
9 Høyres Studenter mener at læreren først og fremst skal være faglig leder i
10 klasserommet. Skolen skal bygge på tillit til lærerens profesjonalitet, samtidig
11 som det stilles tydelige krav til kompetanse og kvalitet. Målet må være at alle
12 elever møter kvalifiserte lærere som har tid og mulighet til å følge dem opp.
13

14 Kompetanse og kvalifikasjonskrav

15 Lærerens kompetanse har avgjørende betydning for elevenes læringsutbytte.
16 Likevel undervises mange elever i dag av lærere uten tilstrekkelig faglig
17 fordypning, eller av ufaglærte uten pedagogisk utdanning. Dette svekker
18 kvaliteten i undervisningen og kan bidra til å øke forskjellen mellom elever og
19 skoler. Skolen må derfor stille tydelige krav til kompetanse, samtidig som det
20 legges til rette for flere veier inn i læreryrket for personer med sterk faglig
21 bakgrunn.

22

23 En styrket lærerrolle forutsetter også at lærere får mulighet til å utvikle
24 kompetansen sin gjennom hele yrkeslivet. Kunnskapssamfunnet er i endring, og
25 lærere må ha tilgang til etter- og videreutdanning som holder dem faglig
26 oppdatert.

27

28 **Høyres Studenter vil:**

29

- 30 ● Stille krav om at undervisning i grunnskolen som hovedregel skal
31 gjennomføres av lærere med godkjent lærerutdanning og relevant
32 fagkompetanse

- 33 • Stramme inn adgangen til bruk av ufaglærte i undervisning
- 34 • Innføre obligatoriske planer for å kvalifisere ufaglærte som allerede
- 35 arbeider i skolen til relevant kompetanse
- 36 • Innføre opptakskrav til karakter 4 i norsk, engelsk og matematikk for å
- 37 komme inn på lektorutdanningen
- 38 • Tilby samlingsbaserte kurs for utdannede lærere med mål om å oppdatere
- 39 faglig kompetanse, retningslinjer og lovendringer

Dissens 1:

Nytt punkt: Vurdere å redusere lærerutdanningen fra 5 til 4 år, og legge inn det 5. året som obligatorisk praksisår

Dissensen er tatt ut av Erik Oltedal Lunde

40

41 Læreren som leder i klasserommet

42 Et godt læringsmiljø forutsetter tydelig klasseledelse og en lærer med autoritet. I
43 mange klasserom opplever lærere økende uro, forstyrrelser og utfordrende
44 atferd. Når læreren må bruke uforholdsmessig mye tid på orden og
45 konflikthåndtering, går det direkte utover undervisningen og elevenes læring.
46 Derfor må læreren ha tydelig støtte, virkemidler og handlingsrom til å utøve
47 ledelse i klasserommet.

48

49 Læreren skal være en tydelig voksenperson som setter grenser, skaper struktur
50 og stiller krav til innsats og oppførsel. Samtidig må læreren ha kompetanse til å
51 møte elever med ulike behov og bidra til et trygt og inkluderende læringsmiljø.
52 Autoritet i klasserommet handler ikke om strenghet alene, men om faglig
53 trygghet, relasjonskompetanse og klare forventninger.

54

55 **Høyres Studenter vil:**

56

- 57 • Flytte lærernormen til kommunalt nivå etter modell fra KS

Dissens 2:*Stryke punktet på linje 57.**Dissensen er tatt ut av Hedda Marie Dalen Mossin*

- 59 ● Styrke lærerens autoritet i klasserommet og tydeliggjøre handlingsrommet
- 60 for å sikre ro og orden
- 61 ● Sikre at lærere har effektive virkemidler for å håndtere og avverge uro, vold
- 62 og trusler
- 63 ● Gi lærere tydeligere støtte fra skoleledelsen i konfliktsaker med elever og
- 64 foresatte
- 65 ● Styrke kompetansen i klasseledelse og praktisk pedagogikk i
- 66 lærerutdanningen
- 67 ● Øke bruken av strukturert og evidensbasert undervisning, fremfor en
- 68 overdreven vektlegging av elevstyrte og utforskende læringsformer
- 69 ● Gi lærere bedre verktøy for å følge opp elever med vedvarende
- 70 atferdsutfordringer
- 71 ● Tydeliggjøre elevenes plikter til å bidra til et godt læringsmiljø
- 72 ● Sikre at alvorlige hendelser mot lærere og medelever får tilstrekkelige
- 73 konsekvenser
- 74

75 Tid til kjerneoppgavene

76 Lærerens viktigste oppgave er å planlegge, gjennomføre og følge opp
 77 undervisningen. Likevel bruker mange lærere i dag betydelig tid på rapportering,
 78 dokumentasjon og administrative oppgaver som ikke krever pedagogisk
 79 kompetanse. Dette reduserer tiden til undervisning og individuell oppfølging av
 80 elever.

81

82 For å styrke lærerrollen må lærerne få mer tid til det som faktisk gir læring. Det
 83 innebærer både å redusere byråkrati og å bruke andre yrkesgrupper der det er
 84 hensiktsmessig. Skolen bør organiseres slik at læreren får bruke kompetansen sin
 85 der den har størst effekt i møte med elevene.

86

87 Høyres Studenter vil:

- 88
- 89   • Redusere unødvendig rapportering og administrative oppgaver
- 90   • Øke bruken av andre yrkesgrupper i skolen slik at lærere kan prioritere
- 91   undervisning
- 92   • Sikre at kontaktlærerrollen får tilstrekkelige ressurser
- 93   • At skoler skal ha retningslinjer for kontaktlinjen mellom lærere og foresatte
- 94   • Skoleledelsen skal i større grad påse at lærerens arbeidsoppgaver
- 95   samsvarer med arbeidsmiljøloven og hindrer senere for høy
- 96   arbeidsbelastning over tid
- 97   • Ta i bruk teknologi som kan redusere administrative oppgaver og frigjøre
- 98   lærertid
- 99   • Gjennomgå krav og dokumentasjonsordninger med mål om å forenkle
- 100   lærerhverdagen

101 Trivsel, mobbing og fravær

- 102 Skolen er samfunnets viktigste arena for kunnskap, inkludering og sosial
- 103 mobilitet.
- 104 Alle elever skal møte en skole som gir mestring, støtte og oppfølging. Et trygt
- 105 skolemiljø er et resultat av trivsel og tilstedeværelse.
- 106 Vi vil bygge en skole der kunnskap, mestring og fellesskap står sentralt. Dette
- 107 delkapittelet er delt opp i flere underkapitler om trivsel og læringsmiljø, mobbing,
- 108 fravær, psykisk helse og samarbeid mellom skolen og hjemmet.

109 Trivsel og læringsmiljø

- 110 Elever lærer best når de opplever struktur, trygghet og gode relasjoner til lærere
- 111 og medelever. Skolen skal kombinere et inkluderende miljø med faglige
- 112 ambisjoner, der alle elever har mulighet til å lykkes, selv om de faller utenfor tidlig.
- 113 Mange elever får altfor sen innsats, og skolebyggene flere steder i Norge er i
- 114 mindre optimal standard. Man må arbeide for at alle elever skal trives både faglig
- 115 og sosialt, noe som betyr at vi må styrke inkludering, fellesskap og hjelp til de som
- 116 trenger det.

117

118 Høyres Studenter vil:

119

- 120   • Innføre tidlig innsats for elever som faller utenfor faglig eller sosialt
- 121   • Prioritere trygge, moderne og gode skolebygg

- 122   • Innføre ukentlig obligatorisk klassens time i grunnskolen for å fremme
123   inkludering og fellesskap
124

125   Mobbing

126   Mer enn én av ti elever i 7. klasse opplever mobbing på skolen. Høyres Studenter
127   mener det er avgjørende at alle elever trives på skolen for å lære og at skolen
128   aktivt skal kjempe for en tryggere skolehverdag for alle.

129   Ingen elever skal oppleve vold, krenkelser eller mobbing i skolen. Et trygt
130   skolemiljø er et godt skolemiljø og en nødvendig forutsetning for læring.

131

132   Vi går inn for en objektiv vurdering av mobbesaker, hvor mobbing skal møtes med
133   effektive og forebyggende tiltak så raskt som mulig. Mobbing skal være en
134   prioriteringssak for skolen og alle skoler skal måles på hvordan de håndterer
135   mobbing.

136

137   **Høyres Studenter vil:**

138

- 139   • Ha en nulltoleranse mot mobbing i norsk skole
- 140   • Sikre rask reaksjon når mobbing avdekkes
- 141   • Tilrettelegge for økt fleksibilitet for å forebygge og straffe mobbing
- 142   • Styrke skoleledelsens mulighet til å gripe inn i alvorlige saker
- 143   • Sikre god oppfølging og verne ofre
- 144   • At det skal foretas en objektiv vurdering av om en elev blir mobbet
- 145   • At skoler med vedvarende høye mobbetall skal evalueres av
146   statsforvalteren

147

148   Fravær

149   Et godt læringsmiljø bygger på deltakelse og tilstedeværelse. Et regelmessig
150   oppmøte er avgjørende for læring og for å redusere frafall i skoleløpet. Derfor vil vi
151   stille krav til oppmøte og føre løpende åpen oversikt over nasjonale fraværstall.
152   Fraværreglene skal rettes slik at dokumentert og godt begrunnet fravær skal
153   aksepteres, slik som politisk og helsemessig fravær. Skoleledelsen har det
154   øverste ansvaret for at en elev møter på skolen og burde ha verktøy for å følge
155   opp elever med vedvarende fravær.

156

157 **Høyres Studenter vil:**

158

- 159 ● Lage en nasjonal offentlig dataoversikt over fravær hele skoleløpet
- 160 ● Videreføre fraværsgrensen i videregående skole

161

Dissens 3:

Nytt punkt: Innføre rett til å levere inn egenmelding fra foresatt inntil man er fylt 18 år

Dissensen er tatt ut av Kaisa Tørum Amdam

- 162 ● Øke antall dager man får dokumentert politisk fravær som slettes fra vitnemålet fra 10 til 20

- 164 ● Innføre en nasjonal fraværsgrense i ungdomsskolen

- 165 ● At skoleledelsen skal sikre fraværsoppfølging av elever i risikozonen

- 166 ● Legge til rette for alternative opplæringsløp og praksisnære tilbud

167 Psykisk helse og elevstøtte

168 God psykisk helse er en forutsetning for læring og trivsel. Skolen skal være en
169 arena for tidlig hjelp. Skolehelsetjenesten skal være et lavterskeltilbud, hvor
170 tilgjengeligheten skal være tilstrekkelig sett opp mot det lokale behovet. For å
171 skape trygghet rundt eleven skal det tilrettelegges for et tett samarbeid mellom
172 skolen, kommunen og helsetjenestene.

173

174 **Høyres Studenter vil:**

175

- 176 ● Styrke skolehelsetjenesten og tilgjengeligheten til helsesykepleier
- 177 ● Sikre lavterskeltilbud for elever som trenger støtte
- 178 ● Utveksle nødvendig informasjon mellom skole, kommune og helsetjenester
- 179 for å sikre en god oppfølging av eleven

180 Samarbeid mellom skole og hjem

181 Samarbeidet mellom skole og hjem er viktig. For at lærerne skal klare å følge opp
182 alle elever og sørge for en god utdanning for alle, må foresatte være koblet på.
183 Elevenes foresatte skal være en aktiv deltager i sitt barns dannelse og utdanning

184 og skal være med på å dele ansvaret for trivsel og læring. Dette krever tidlig
185 samarbeid ved utfordringer. Man bør også gå igjennom FAU som ordning for å
186 styrke samarbeidet for hele skolen.

187

188 **Høyres Studenter vil:**

189

- 190 ● Tydeliggjøre felles ansvar for trivsel, oppmøte og læring
- 191 ● Sikre tidlig kontakt ved faglige eller sosiale utfordringer
- 192 ● Involvere foresatte aktivt i arbeidet med skolemiljøet
- 193 ● Gjennomgå FAU som ordning med sikte på å gjøre samarbeidet mellom
194 skolen og hjemmet mer hensiktsmessig

195

196 Rettigheter, verdier og plikter

197 Andelen elever med tilrettelagte rettigheter har økt betraktelig de siste årene.
198 Med særegne avtaler mellom foresatte og lærere får elever betraktelig mer
199 individuelle tilpasninger nå enn før. Vi mener derfor det er på tide å gjennomgå
200 slike ordninger med mål om å redusere individuelle rettigheter, men samtidig øke
201 skolens totale fleksibilitet for å tilrettelegge for hver enkelt elev på en mest mulig
202 effektiv måte.

203

204 En forutsetning for at skolehverdagen til et barn skal gi utbytte er at skolen har
205 tilstrekkelig autoritet og respekt. Skolen skal være et sted for læring og dannelse,
206 ikke tull og tøys. Elever må møte en skole med faste rammer og krav til alle som er
207 der.

208

209 Høyres Studenter mener at skolen skal være en nøytral arena. Derfor går vi inn for
210 at elevene ikke skal bære religiøse hodeplagg. Som representant for den
211 offentlige skolen er lærerens rolle først og fremst å undervise i de
212 kompetansemålene som er satt og være et forbilde for alle elever. Det innebærer
213 at interesseorganisasjoner må holdes utenfor skolen.

214

215 **Høyres Studenter vil:**

216

- 217 ● At alle elever skal reise seg og hilse på læreren ved skoledagens
218 begynnelse

- 219 ● At alle elever skal delta på alle skoletimer med mindre det finnes
- 220 helsemessige eller dokumenterte grunner til noe annet
- 221 ● Redusere og på sikt fjerne enkeltvedtak i skolen, med mål om at elever med
- 222 sammenfallende oppfølgingsbehov skal ha felles undervisning
- 223 ● At ingen elever skal bære religiøse hodeplagg i grunnskolen
- 224 ● At politiske interesseorganisasjoner ikke skal undervise, påvirke
- 225 undervisning eller drive med veiledning i skolen
- 226

227 Fag og kompetansemål

228 Norsk skole står overfor alvorlige utfordringer. Internasjonale og nasjonale
229 undersøkelser viser fallende resultater i grunnleggende ferdigheter som lesing,
230 skriving og regning. Når elevenes kompetanse svekkes, så svekkes også deres
231 muligheter; både i videre utdanning, i arbeidslivet og som aktive
232 samfunnsborgere.

233

234 Skolen har et dobbelt mandat: Den skal gi solid faglig kunnskap og samtidig danne
235 selvstendige, kritisk tenkende mennesker som kan forstå og delta i et komplekst
236 og internasjonalt samfunn. For å lykkes med dette trenger vi tydelige læreplaner,
237 klare nasjonale forventninger og rammer som styrker lærerens faglige autoritet
238 og handlingsrom. Norge skal ha en ambisiøs, kunnskapsorientert og
239 fremtidsrettet skolepolitikk, der klare kompetansemål, styrket språkkompetanse
240 og systematisk kvalitetsoppfølging legger grunnlaget for en skole som både
241 utdanner og danner.

242

243 Høyres Studenter vil:

244

- 245 ● Konkretisere kompetansemålene i læreplanene slik at de gir spesifikke og
- 246 tydelige mål for hvert skoleår
- 247 ● Innføre konsentrasjon og utholdenhet som grunnleggende ferdighet
- 248 ● Skrote rett til særskilt morsmålsopplæring, og prioritere ressursene til
- 249 tilrettelagt norskopplæring for fremmedspråklige
- 250 ● Gjøre fremmedspråk til et valgfag på ungdomsskolen og videregående
- 251 ● At naturfag i større grad skal fokusere på teknologi, klima, energi og
- 252 naturvitenskapelige prinsipper
- 253 ● Innføre mental trening etter modell fra Olympiatoppen som
- 254 kompetansemål i kroppsøving

- 255 • Fjerne tverrfaglige fag og kompetansemål i skolen
- 256 • Sikre aldersbasert seksualundervisning med tydelig fokus på
257 grensesetting, samtykke og konsekvenser
- 258 • Etablere konkrete kompetansemål om økonomisk forståelse i samfunnsfag
- 259 • Ikke videreføre bruk av temauker
- 260

261 Kapittel 2: Grunnskolen

262 Overgang fra barnehage til barneskole

263

264 Elever har ulike forutsetninger for å takle overgangen fra barnehagen til
265 barneskolen. Barn i grunnskolen i dag møter 1359 skoletimer mer enn elever før 6-
266 årsreformen. Likevel gjenspeiler ikke skoleresultatene at elever lærer mer.

267 Konsekvensen er at elever må bli bedre rustet til å håndtere skolegangen før de
268 begynner.

269

270 Høyres Studenter mener at dagens elever ikke er godt nok rustet slik skolegangen
271 er lagt opp. Elever sliter med å konsentrere seg over tid og lære seg nytt stoff.

272 Dette er et sammensatt problem, men det begynner med at barnet må være
273 modent nok til å kunne ta imot kunnskapen læreren underviser i. I dag er det store
274 kjønnsforskjeller mellom barn i ung alder. Gutter er overrepresentert i utagerende
275 atferd, har dårligere sosiale ferdigheter og har størst språkproblemer.

276

277 Barn er forskjellige, og det er derfor viktig at personene som står nærmest
278 barnets utvikling kan ta en vurdering om de er klar til å starte på skolen. Når barn
279 først begynner, skal den første tiden brukes til å gjøre de kjent med hva skolen er.

280 For å sikre tilstrekkelig ro og orden vil Høyres Studenter innføre en ordning som

281 gjør at en ansatt som kjenner barna kan følge dem de første 6 månedene av

282 grunnskolen. I tillegg går vi inn for en ny reform av 1. klasse der alle barn skal ha fylt

283 6 år før de begynner og at trinnet bare varer et halvt år. Tiltaket ivaretar at barn

284 blir modne og klare for å lære fra 2. trinn.

285

286

287 **Høyres Studenter vil:**

288
289
290
291
292
293
294
295
296
297

- Flytte vurderingen av utsatt skolestart fra sakkyndige til en felles vurdering utført av foreldrene i samråd med barnehagen
- Innføre overgangsordning for ansatte i barnehage og 1. trinn slik at en tillitsperson kan følge de minste barna de 6 første månedene på barneskolen
- At alle barn begynner i 1. klasse i januar året etter de er fylt 6 år og at 1. trinn varer i 6 måneder
- At alle barn skal ha gjennomført minst 2 år i barnehage før skolestart

298 Barneskole

299 Barneskolen står i dag overfor flere alvorlige utfordringer. Det er for mange elever
300 som går gjennom skoleløpet uten å mestre grunnleggende ferdigheter i lesing,
301 skrivning og regning. Lærere rapporterer om økende faglige forskjeller og mindre
302 arbeidsro i klasserommet. Samtidig viser utviklingen at kunnskapshull ofte
303 oppdages for sent, noe som resulterer i krevende og mindre effektive tiltak.

304

305 Høyres Studenter ønsker en skolepolitikk som i større grad vektlegger
306 grunnleggende ferdigheter, systematisk oppfølging og tydelige krav til læring. Vi
307 vil innføre nivåtilpasset opplæring slik at elever får undervisning som er bedre
308 tilpasset deres faglige nivå, og dermed kan oppleve mestring og progresjon.
309 Samtidig foreslår vi hyppigere, korte faglige tester som et verktøy for å avdekke
310 kunnskapshull, følge utviklingen til elevene og gjøre vurdering til en naturlig del av
311 læringsprosessen. Lekser skal brukes mer målrettet som støtte for repetisjon og
312 mengdetrening, og ikke bare som et tillegg til undervisningen.

313

314 Videre ønsker vi å innføre en fast ordning med uteskole i småskolen, der faglig
315 læring kombineres med lek, fysisk aktivitet og praktiske oppgaver. Vi vil også
316 styrke elevenes leseferdigheter ved å gjeninnføre en daglig lesekvart, og legge
317 større vekt på muntlige ferdigheter gjennom prosjektarbeid og presentasjoner for
318 både medelever og lærere. I tillegg tar vi til orde for en ansvarlig friskolepolitikk,
319 der private skoler må følge opplæringsloven og de nasjonale kompetansemålene.

320

321 Høyres Studenter mener også at skolestrukturen bør endres ved at man ikke
322 opprettholder offentlige skoler med færre enn 100 elever, for å sikre faglige og

323 sosiale læringsmiljøer av god kvalitet. Til slutt ønsker vi at alle elever skal
324 gjennomføre obligatorisk svømmeundervisning i grunnskolen, slik at alle får
325 grunnleggende ferdigheter i livsviktig vannmestring.

326

327

328 **Høyres Studenter vil:**

329

- 330 ● Innføre nivåtilpasset opplæring i grunnleggende ferdigheter
- 331 ● Systematisk faglig oppfølging ved korte, jevnlig faglige tester. Med formål
332 om å avdekke kunnskapshull, sikre progresjon og normalisere vurdering
333 som en del av læringsprosessen
- 334 ● Bruke lekser som læringsstøtte for repetisjon og mengdetrening
- 335 ● Innføre en fast ordning for uteskole i småskolen med mål om å kombinere
336 faglig læring med lek, fysisk aktivitet og praktiske oppgaver
- 337 ● Styrke leseferdigheter ved å gjeninnføre daglig lesekvart
- 338 ● Ha prosjekt arbeid med muntlig presentasjoner for medelev og lærere
- 339 ● Ha en ansvarlig friskolepolitikk der private skoler skal følge opplæringsloven
340 og kompetansemålene
- 341 ● Ikke opprettholde offentlige skoler med færre enn 100 elever
- 342 ● At alle elever skal gjennomføre obligatorisk svømmeundervisning i
343 grunnskolen

344

345 SFO/AKS

346 Skolefritidsordningen er en viktig del av hverdagen for mange barn og familier, og
347 utgjør en sentral arena for trygghet, lek og sosial utvikling før og etter skoletid.

348 SFO bidrar til at barn opplever fellesskap, tilhørighet og mestring i et mer uformelt
349 miljø, samtidig som det gjør det mulig for familier å kombinere arbeid og familieliv.

350 En god skolefritidsordning gir barn trygge rammer, gode relasjoner til voksne og
351 mulighet for variert lek og aktivitet.

352

353 Det bør være et mål at SFO holder høy kvalitet og ivaretar barnas behov for
354 omsorg, trivsel og utvikling. Ordningen skal være fleksibel, lokalt forankret og
355 tilpasset barnas og familienes ulike behov, og bidra til en helhetlig og forutsigbar
356 hverdag for de yngste elevene. Samtidig er kvaliteten i mange SFO-tilbud under
357 press, blant annet som følge av en høy andel ufaglærte ansatte, økt skjermbruk

358 og begrensede ressurser. For å sikre at SFO fungerer som en viktig
359 sosialiseringsarena, der frilek, dannelse og utvikling av sosiale ferdigheter står i
360 sentrum, er det avgjørende å sikre tilstrekkelig kompetanse og gode rammevilkår
361 for de ansatte.

362

363 **Høyres Studenter vil:**

364

- 365 ● Sikre at SFO forblir en arena for sosialisering og dannelse gjennom frilek
- 366 ● Stille krav om at en andel (avklares) av de ansatte på SFO er faglærte
- 367 ● Reduserer bruk av PC og nettbrett til et minimum i SFO
- 368 ● Jobbe aktivt for å redusere turn-over i SFO
- 369 ● Tilby kurs og etterutdanning til ufaglærte SFO ansatte som har vært i
370 stillingen i mer enn 1 år
- 371 ● At minst 1 time om dagen på SFO skal settes av til organisert fysisk aktivitet

372

373 Overgangen fra barneskole til ungdomsskole

374 Ungdomsskolen har i dag ofte for lite kunnskap om den enkelte elevs ferdigheter
375 ved skolestart. Manglende og lite systematisk kartlegging av elevenes
376 grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning gjør det vanskelig å
377 tilpasse opplæringen fra første dag. Dette forsterkes av at foreldres
378 reservasjonsrett mot informasjonsoverføring ved overganger kan hindre
379 nødvendig kommunikasjon mellom barneskole og ungdomsskole. Konsekvensen
380 er at elever risikerer å starte på ungdomsskolen uten at skolen har et godt nok
381 grunnlag for å gi dem en effektiv og tilpasset opplæring på riktig nivå.

382

383 Derfor går Høyres Studenter inn for en ordning med enkelt overførings skjema med
384 oversikt over elevenes grunnleggende ferdigheter. Dersom resultatet viser
385 betydelig svake resultater, vil vi ha en intensivopplæring i disse ferdighetene fra
386 starten av 8. trinn.

387

388 **Høyres Studenter vil:**

389

- 390
- Etablere en nasjonal ordning med et standardisert overførings skjema, 391 utfylt av barneskolelærer, som gir ungdomsskolen oversikt over elevens 392 grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning.
  - Innføre en plikt for skolene å gi intensivopplæring til elever med svake 393 grunnleggende ferdigheter i lesing, skriving og regning ved start på 8.trinn. 394
  - Fjerne hindringer for nødvendig informasjonsflyt og foresattes 395 «reservasjonsrett» mot informasjonsoverføring ved overganger i skolen 396 397

398 Ungdomsskolen

399 Ungdomsskolen er en avgjørende fase i elevenes utdanningsløp, men fungerer i 400 dag for dårlig for mange. Motivasjonen faller, faglige forskjeller øker, og for mange 401 elever er overgangen til videregående opplæring for krevende. En skole som i for 402 stor grad organiseres rundt et gjennomsnittsnivå, gir ikke nok utfordringer til de 403 sterkeste og ikke nok støtte til de som strever.

404 Høyres Studenter mener ungdomsskolen må bli mer faglig ambisiøs, mer 405 differensiert og mer relevant for elevenes fremtidige valg. Skolen skal stille 406 tydelige krav til innsats og læring, samtidig som undervisningen i større grad 407 tilpasses elevenes nivå og interesser.

408 Faglig nivå, differensiering og prestasjon

409 Dagens ungdomsskole preges av for lite faglig differensiering og for svake 410 strukturer for å løfte elever faglig. Mange elever opplever undervisning som ikke 411 treffer deres nivå. En mer nivåtilpasset skole vil gi bedre læring for alle elever, og 412 bidra til økt motivasjon og mestring.

413 Det må bli mer aksept for at elever lærer i ulikt tempo og på ulike nivåer. Likhet i 414 skolen skal ikke bety lik undervisning, men like muligheter til å utvikle sitt 415 potensial.

416

417 Høyres Studenter vil:

418

- Innføre større adgang til nivådeling i fag på ungdomstrinnet der det gir 419 bedre læring. 420
- Åpne for egne fordypningsspor eller talenttilbud for elever med høyt faglig 421 nivå. 422

- 423
- Gi elever flere muligheter til å gjennomføre fag på videregående nivå allerede i ungdomsskolen med formell godkjenning.
- 424
- 425
- Benytte mer systematisk bruk av periodevis intensivopplæring for elever som ligger faglig bak til fordel for grunnleggende ferdigheter
- 426
- 427
- Utrede ordninger med faglig progresjon basert på kompetanse fremfor alder i enkelte fag.
- 428
- Fjerne vurdering i sidemål
- 429
- 430

431 En mer spesialisert og relevant ungdomsskole

432 Ungdomsskolen skal både forberede elever på studieforberevende og yrkesfaglige løp, men gjør i dag dette i for liten grad. Mange elever får først reell innsikt i yrkesfag etter at de har begynt i videregående opplæring. Samtidig får elever med sterke teoretiske interesser for få muligheter til fordypning.

433

434

435

436 En mer fleksibel ungdomsskole med større mulighet for spesialisering kan bidra til bedre motivasjon, riktigere utdanningsvalg og lavere frafall i videregående.

437

438

439 Høyres Studenter vil:

440

- Utrede et mer differensiert ungdomsskoleløp med mulighet for tydeligere studieforberevende og yrkesrettede retninger.
- Gi skolene større frihet til å bruke lokale tilbud gjennom valgfagsordningen
- Innføre flere praksisrettede valgfag i samarbeid med lokalt arbeidsliv og videregående skoler

446

447 Tydelige rammer og læringsmiljø

448 Et godt læringsmiljø forutsetter tydelige regler, voksne med autoritet og konsekvenser ved alvorlige brudd. I dag opplever mange lærere at handlingsrommet er uklart og oppfølgingen for svak når elever utøver alvorlig eller gjentatt forstyrrende atferd.

449

450

451

452 Elever har rett til et trygt skolemiljø, men også plikt til å bidra til det. Skolen må i større grad kunne beskytte læringsmiljøet for flertallet av elever.

453

454

455 Høyres Studenter vil:

456

- 457 ● Gi skolene større handlingsrom til å flytte elever som alvorlig forstyrrer
- 458 undervisningen ut av klasserommet
- 459 ● Utrede alternative opplæringstilbud for elever med vedvarende og alvorlige
- 460 atferdsutfordringer
- 461 ● Tydeliggjøre konsekvenser ved vold og trusler mot elever og ansatte
- 462 ● Avklare skoleledelsens ansvar for læringsmiljø og arbeidsro
- 463 ● Gi lærere tydeligere juridisk og administrativ støtte i konfliktsaker
- 464

465 Vurderinger og tester

466 Vurderingssituasjoner er avgjørende for å avdekke elevenes kunnskapshull. Når
467 testing og kartlegging brukes for lite, risikerer altfor mange elever å ikke få den
468 oppfølgingen de trenger i skolen. Manglende og forsinket måling av elevenes
469 ferdigheter gjør at kunnskapshull ikke oppdages i tide, men i stedet forsterkes
470 over tid. Dette rammer særlig elever som strever med lesing, skriving og regning,
471 og kan få alvorlige konsekvenser for deres videre skoleløp.

472
473 De siste årene har det vært et redusert fokus på testing i grunnskolen, særlig på
474 barnetrinnet. Kartleggingen av elevenes skriveferdigheter er spesielt svak. Uten
475 systematisk og pålitelig informasjon om elevenes faglige nivå blir både tilpasset
476 opplæring og tidlig innsats vanskelig å gjennomføre i praksis.

477
478 Elevene skal måles på det de kan, ikke den de er. Derfor går vi inn for anonym
479 retting av større prøver og innleveringer, slik at trynefaktor ikke er en del av
480 elevenes vurderingsgrunnlag. Vi mener elevenes kunnskap best kommer til
481 uttrykk ved prøver uten hjelpemidler der det er praktisk mulig.

482 Gode vurderinger og tester i grunnskolen kan bidra til flere mestringøyeblikk for
483 elevene. Når progresjon blir synlig, også for elever som strever, kan vurdering
484 styrke motivasjon, selvtillit og læringsglede.

485

486 **Høyres Studenter vil:**

487

- 488 ● Innføre anonym retting av større prøver og innleveringer
- 489 ● Innføre bedre obligatoriske kartleggingsprøver på 1-3.trinn, og tydeliggjøre
- 490 skolens plikt til å gi intensivundervisning til elevene under kritisk grense i
- 491 lesing, skriving og regning

- 492 ● Beholde og forbedre nasjonale prøver
- 493 ● Innføre en nasjonal prøve i skriving
- 494 ● At elever på ungdomsskolen skal få tallkarakterer ved alle vurderinger
- 495 ● Hovedsakelig benytte vurderingsformer uten hjelpemidler
- 496

497 Verktøy, KI og bøker

498 Skolen må gi elever reell digital kompetanse tilpasset et moderne samfunn. Alle
499 elever bør beherske PC som arbeidsverktøy: skrive og strukturere tekster,
500 håndtere filer, utføre enkel feilsøking og ivareta grunnleggende datasikkerhet.
501 Det bør etableres klare nasjonale retningslinjer som skiller mellom pedagogisk
502 bruk av teknologi og fritidsbruk. Skjermbruk i klasserommet må være målrettet,
503 strukturert og faglig begrunnet, og skjermfrie perioder bør vurderes, særlig på
504 småtrinnet, for å øke konsentrasjon og styrke grunnleggende ferdigheter.

505

506 Tydelige regler for bruk av kunstig intelligens i skolen må på plass, med klare
507 definisjoner av hva som regnes som selvstendig arbeid, veiledning og juks.
508 Elevene trenger systematisk opplæring i ansvarlig og kritisk bruk av KI, kombinert
509 med styrket undervisning i digital kritisk tenkning, personvern og forståelse av
510 hvordan algoritmer påvirker informasjon og meningsdannelse.

511

512 Samtidig bør fysiske lærebøker prioriteres som hovedressurs i grunnskolen, og
513 lærere må ha solid kompetanse i pedagogisk bruk av teknologi og KI. Teknologi
514 skal være et verktøy som støtter læring – ikke erstatte de grunnleggende
515 ferdighetene som danner grunnlaget for å bli en selvstendig og ansvarlig borger.

516

517 **Høyres Studenter vil:**

518

- 519 ● Fjerne digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet
- 520 ● Innføre tydelige kompetansemål for digital kompetanse i relevante fag fra
521 8. klasse, inkludert bruk av KI, algoritmer og sosiale medier
- 522 ● Etablere klare nasjonale retningslinjer som skiller mellom pedagogisk bruk
523 av teknologi og fritidsbruk
- 524 ● Sikre at alle elever behersker PC som arbeidsverktøy

- 525 ● Utarbeide tydelige regler for bruk av kunstig intelligens i skolen, herunder
- 526 klare definisjoner av hva som regnes som selvstendig arbeid, veiledning og
- 527 juks
- 528 ● Begrense bruk av kunstig intelligens i vurderingsformer
- 529 ● Prioritere fysiske lærebøker i grunnskolen som hovedressurs
- 530 ● Sikre tilgang til kvalitetssikrede lærebøker som samsvarer med
- 531 kompetansemålene
- 532 ● Styrke lærerutdanningen og tilby etterutdanningen innen pedagogisk bruk
- 533 av teknologi og KI
- 534 ● At hele grunnskolen skal være mobilfri

Dissens 4:

Stryke punktet på linje 533.

Dissensen er tatt ut av Kaisa Tørum Amdam

535

536 Kapittel 3: Videregående Skole

537 Yrkesfag

538 Yrkesfagene er avgjørende for å sikre den kompetansen samfunnet trenger i
539 fremtiden. Fagarbeidere bygger, vedlikeholder og utvikler samfunnet vårt, og
540 spiller en sentral rolle i både privat og offentlig sektor. Samtidig står yrkesfagene
541 overfor flere utfordringer, blant annet knyttet til frafall, mangel på læreplasser og
542 lavere status enn studieforberedende utdanningsløp.

543

544 Det bør være et mål å styrke yrkesfagenes kvalitet, relevans og appell. Flere unge
545 må oppleve yrkesfag som et trygt og fremtidsrettet valg, og opplæringen må være
546 tett koblet til arbeidslivets behov. Et sterkt yrkesfaglig tilbud er avgjørende både
547 for den enkelte elevs muligheter og for samfunnets fremtidige verdiskaping.
548 Yrkesfagene må omtales som en viktig og verdifull utdanningsvei, og relevansen
549 for både individet og samfunnet må tydeliggjøres. En sentral del av dette er å
550 knytte yrkesfag tettere til arbeidslivet og næringslivet.

551

552 Dette vil bidra til å gjøre yrkesfag til et tryggere og mer naturlig valg for flere unge,
553 samtidig som det sikrer næringslivet tilgang på nødvendig kompetanse. Det er
554 også avgjørende å satse på utdanningsretninger som arbeidslivet etterspør, og å
555 ta regionale behov på alvor i planleggingen av tilbudet. Kombinasjonen av gode
556 fremtidsutsikter, høy kvalitet og sterke læringsmiljøer skal legge til rette for et
557 yrkesfagstilbud av øverste klasse.

558

559 **Høyres Studenter vil:**

560

- 561 ● at fylkeskommuner og kommuner skal promotere yrkesfag som et
- 562 fremtidsrettet utdanningsvalg ved å synliggjøre yrkesfagenes betydning
- 563 for å løse fremtidens samfunnsutfordringer og næringslivets behov
- 564 ● at videregående skoler og fylkeskommuner som skoleeiere skal arbeide
- 565 systematisk og proaktivt for å knytte yrkesfaglige studieløp tettere til
- 566 arbeidslivet fra første år i opplæringen
- 567 ● at yrkesfaglige studieløp skal inneholde mer praktisk undervisning
- 568 ● ved utvikling og dimensjonering av studieprogram skal både regionale og
- 569 nasjonale kompetansebehov i arbeids- og næringslivet vektlegges
- 570 ● knytte fagskoler tettere opp mot yrkesfaglige studieløp
- 571 ● at alle yrkesfagelever skal få tilbud om to timer karriere- og
- 572 næringslivsveiledning per semester
- 573 ● at det skal legges bedre til rette for entreprenørskap i yrkesfaglige
- 574 utdanningsløp, inkludert muligheten til å gjennomføre lærlingtid i egen
- 575 bedrift
- 576 ● legge ned utdanningsprogrammet salg, service og reiseliv
- 577 ● etablere et eget fag i salg, økonomi og entreprenørskap tilpasset
- 578 yrkesfagelever, for å styrke deres forståelse av verdiskaping og drift
- 579 ● Etablere TAF/YSK som nasjonalt tilbud for elever som ønsker en
- 580 kombinasjon av yrkesfaglig og studiespesialiserende retning

581

582 **Studieforberedende Linjer**

583 Videregående opplæring må i større grad tilpasses elevenes interesser,
584 ambisjoner og faglige nivå. Dagens studiespesialiserende løp er for rigid, med
585 begrensede muligheter for spesialisering tidlig i skoleløpet og for lite rom for

586 individuelle valg. Dette kan svekke motivasjonen og gjøre overgangen til høyere
587 utdanning mer utfordrende enn den trenger å være.

588 Høyres Studenter mener videregående skole må gi elevene større frihet til å forme
589 eget utdanningsløp, samtidig som det stilles tydelige krav til faglig progresjon og
590 dybdelæring. Et mer fleksibelt system, med tidligere tilgang til programfag, bedre
591 rådgivning og mulighet for nivåtilpasning, vil gi elevene bedre forutsetninger for å
592 ta informerte valg.

593 Samtidig må fagtilbudet moderniseres for å sikre bedre sammenheng mellom
594 videregående opplæring, høyere utdanning og arbeidsliv. Samarbeid med
595 universiteter, høyskoler og næringsliv bør styrkes, og det må legges til rette for
596 både faglig fordypning og nye, mer fleksible utdanningsløp. Videregående
597 opplæring skal ikke være lik for alle, men gi alle mulighet til å utvikle sitt potensial.

598 **Høyres Studenter vil:**

- 599 ● Bevare videregående linjer med IB
- 600 ● Tilby og bevare flere spesialiserte studiespesialiserende linjer
- 601

Dissens 5:

Nytt punkt: Innføre et «major»-system i studiespesialisering etter amerikansk modell, med mulighet for valg og omvalg gjennom en fleksibel «generell major»

Dissensen er tatt ut av Kaisa Tørum Amdam

- 602 ● Styrke rådgivningstjenesten med fokus på fagvalg, studieløp og karriere
- 603 ● Fjerne VG2 Historie og integrere med VG3 historie
- 604 ● Fjerne påkrevd fremmedspråk, men tilby som valgfag
- 605 ● Styrke studieteknikk som del av læreplanen i Norsk og samfunnskunnskap
- 606 ● Integrere geografi i naturfag
- 607 ● Tilby programfag fra VG1
- 608 ● At programfag skal være næringslivsrettet eller dannende
- 609 ● Videreføre dagens ordning for nivåinndeling i matematikk
- 610 ● Gi elever mulighet til å ta universitetsemner som del av videregående
- 611 opplæring i alle fag der det er praktisk mulig

- 612 • Legge til rette for samarbeid med næringsliv og høyere utdanning i
- 613 fagtilbud og valgfag
- 614 • Innføre nivåtilpasset opplæring i fellesfag på videregående basert på
- 615 lærerens vurdering
- 616

617 Eksamen

618 Vi vil at eksamen i videregående skole skal bidra til mer læring og rettferdig
619 vurdering. I dag varierer antallet eksamener betydelig mellom elever og skoler,
620 noe som skaper ulik belastning og svekker likebehandlingen. En ordning der alle
621 elever møter samme antall eksamener hvert år, vil gi større forutsigbarhet og et
622 mer rettferdig vurderingsgrunnlag. Samtidig er det viktig å beholde enkelte felles
623 nasjonale vurderingspunkter, som obligatorisk skriftlig eksamen i norsk hovedmål
624 i VG3.

625

626 Dagens system gir også for få muligheter til å vise kompetanse underveis. Flere
627 forsøk gjennom modulstrukturert undervisning og hyppigere sentralgitte
628 eksamener vil gi elever bedre muligheter til å dokumentere faktisk faglig nivå. En
629 semestermodell, etter mønster fra høyere utdanning, kan samtidig gi en mer
630 helhetlig og læringsfremmende struktur.

631

632 I en hverdag preget av kunstig intelligens og omfattende tilgang på digitale
633 hjelpemidler, er det avgjørende at eksamen måler elevenes egen kompetanse.
634 Oppgavene må i større grad teste grunnleggende forståelse uten hjelpemidler, og
635 faglige hjelpemidler bør fjernes fra skriftlig eksamen, med unntak av nødvendige
636 verktøy som ordbok. Slik kan eksamen igjen bli et pålitelig uttrykk for elevenes
637 kunnskap og ferdigheter.

638

639 **Høyres Studenter vil:**

640

- 641 • Endre eksamensordningen slik at alle elever tar det samme antallet
- 642 eksamener hvert år i løpet av skolegangen
- 643 • Fortsette med obligatorisk skriftlig eksamen i norsk hovedmål i VG3
- 644 • Ha flere forsøk med modulstrukturert undervisning, og prøve ut sentralgitt
- 645 eksamen oftere enn to ganger i året

- 646 ● Innføre en semestermodell i videregående skole, etter modell fra høyere
647 utdanning
- 648 ● Fjerne faglige hjelpemidler på skriftlige eksamener, med unntak av
649 nødvendige hjelpemidler, som ordbok

650

651 **Muntlig eksamen**

652 Store lokale forskjeller i gjennomføring og vurdering av muntlig eksamen svekker
653 elevenes sikkerhet og fører til ulik praksis mellom skoler. En sentralt gitt muntlig
654 eksamen vil sikre felles rammer, mer lik vurdering og et tydeligere nasjonalt nivå
655 på hva som forventes av elevene.

656

657 Mangelen på dokumentasjon gjør dagens klageordning svak. Ved å gi elever
658 mulighet til å filme muntlig eksamen, får klager et reelt grunnlag, og vurderingen
659 blir mer etterprøvbar og profesjonell.

660

661 I dag er muntlig eksamen ofte dominert av forberedte presentasjoner, som ikke
662 alltid viser elevenes faktiske faglige forståelse. Ved å vektlegge utspørring i større
663 grad - og åpne for muntlig eksamen basert utelukkende på utspørring - kan
664 vurderingen i større grad måle elevenes evne til å resonere, anvende kunnskap og
665 vise kompetanse i øyeblikket. Dette gir en mer rettferdig og læringsorientert
666 muntlig eksamen.

667

668 **Høyres Studenter vil:**

669

- 670 ● At muntlig eksamen skal være sentralt gitt
- 671 ● Gi elevene mulighet til å filme muntlige eksamener, som grunnlag for
672 eventuelle klager
- 673 ● Vektlegge utspørring i større grad, fremfor forberedt presentasjon på
674 muntlig eksamen, og åpne for muntlig eksamen basert utelukkende på
675 utspørring

676 **Vurderinger**

677 Hele utdanningsløpet i norsk og internasjonal skole er bygget på karakterer. Det
678 er den mest treffsikre måten lærere kan gi tilbakemelding til elevene sine. Elever
679 trenger karakterer for å vite hvordan de ligger an i et fag og hva lærere skal
680 prioritere å gi av undervisning. Samtidig er det viktig at karakterene som gis er et

681 resultat av hva eleven har utvist av ferdigheter og kunnskap, og ikke hvordan
682 læreren oppfatter den enkelte elev. Vurderinger i videregående skole burde derfor
683 leveres og vurderes anonymt. Det er den eneste måten å skille karakterer fra
684 atferd.

685

686 Dette programmet anerkjenner at det finnes forskjeller mellom gutter og jenter i
687 skolen. Guttene gjør det best i kroppsøving og fysiske fag, mens jentene
688 presterer bedre i alle andre fag. Eksamen og anonym retting utjevner disse
689 forskjellene noe. Vi går derfor inn for at karakterer i kroppsøving skal være basert
690 på både innsats og ferdigheter.

691

692

693 **Høyres Studenter vil:**

694

- 695 ● At alle vurderingssituasjoner som hovedregel skal karakterfastsettes
- 696 ● At både innsats og ferdigheter skal danne grunnlag for karakter i
- 697 kroppsøving og tilsvarende fag
- 698 ● At vurderingssituasjoner ikke skal gis med mindre elevene har fått beskjed
- 699 om det
- 700 ● Innføre anonym retting av alle skriftlige vurderinger
- 701 ● Endre orden og atferdskarakterer til ordinære tallkarakterer

702

703 Stipend og lån

704 Støtteordningene i videregående opplæring skal sikre like muligheter, men også
705 stille tydelige forventninger til innsats og progresjon. I dag er ordningene i for liten
706 grad innrettet for å motivere til gjennomføring. Høyres Studenter mener stipend-
707 og låneordningene i større grad må belønne fullføring, ansvar og måloppnåelse,
708 samtidig som de målrettes mot elever som faktisk trenger støtte.

709

710 Høyres Studenter går inn for en stipend- og låneordning som premierer oppmøte
711 og innsats over lengre tid i videregående skole. Stipendordninger som legger til
712 rette for elever med særskilte behov bør behovsprøves i større grad slik at det
713 bare er de som absolutt trenger det, som får det. Foreldres økonomiske situasjon
714 skal ikke være til hinder for valgfrihet. Elever som må flytte for å gå på

715 videregående bør kompenseres tilstrekkelig for å sikre at det er praktisk mulig å gå
716 på den linjen man ønsker å gå på.

717

718 **Høyres Studenter vil:**

719

- 720 ● Øke lånebeløpet i videregående utdanning, og innføre omgjøring til stipend
721 etter endt utdanning på normert tid
- 722 ● Innføre tydelige progresjonskrav for å motta full stipendstøtte
- 723 ● Knytte deler av stipendet til oppmøte, med unntak for dokumentert fravær
- 724 ● Styrke behovsprøving av stipendordninger for å prioritere elever med reelt
725 behov
- 726 ● Øke borteboerstipendet og målrette det tydeligere mot elever uten reelle
727 alternativer
- 728 ● Tilpasse støtteordningene til yrkesfaglige løp og lærlinger
- 729 ● Forenkle stipend- og støtteordningene og tydeliggjøre elevenes krav for å
730 motta støtte

731

732 Kapittel 4: Høyere Utdanning

733 Generelt

734 Høyere utdanning skal gi studenter både faglig fordypning og reell valgfrihet. I dag
735 er mange studieløp preget av uklare forventninger og begrensede muligheter til å
736 forme egen faglig retning. Høyres Studenter mener at studieretninger i større
737 grad må utformes slik at de gir relevant kompetanse og rom for individuell
738 tilpasning.

739

740 Universiteter og høyskoler skal fortsatt ivareta sitt samfunnsoppdrag og bidra til
741 både dannelse og kunnskapsutvikling. Samtidig må studier i større grad reflektere
742 behovene i samfunnet rundt oss. Det innebærer at dimensjoneringen av
743 studieplasser må ta hensyn til arbeidsmarkedets etterspørsel og akademias, uten
744 at faglig bredde og små fagmiljøer forsvinner. Utdanningssystemet må være ærlig
745 om at ulike studier gir ulike muligheter, og legge til rette for informerte valg.

746

747 Høyres Studenter ønsker en tydeligere struktur i studiene, der studenter får
748 mulighet til å velge faglig retning og kombinere fag på tvers av områder. Samtidig
749 må studiene henge bedre sammen, med klar progresjon og tydelige faglige krav.

750

751 Målet er et utdanningssystem som gir studentene større frihet, tydeligere retning
752 og bedre forutsetninger for å lykkes – både i videre studier og i arbeidslivet. Frihet
753 i studievalg må kombineres med kvalitet og ansvar. Det er slik vi bygger et mer
754 relevant, robust og fremtidsrettet utdanningssystem.

755

756 **Høyres Studenter vil:**

757

- 758 ● Ikke grunnlovsfeste retten til akademisk frihet
- 759 ● Ha strengere krav for å få universitetsstatus
- 760 ● Beholde bachelor- og mastergrader som akademiske gradsnivåer
- 761 ● Gi studenter mulighet til å spesialisere seg innenfor sitt studium
- 762 ● Sikre at norske studieretninger er kompatible med internasjonale
- 763 standarder og gir gode muligheter for utveksling
- 764 ● Ha mer bruk av praksis ved studieretninger der det er nødvendig
- 765 ● At ingen studier med færre enn 20 studenter ved hovedopptak skal
- 766 opprettholdes
- 767 ● Utforme studieretninger i samarbeid med relevante fagmiljøer og
- 768 næringsliv
- 769 ● Sikre at studier gir kompetanse som er relevant for videre yrkesliv ikke bare
- 770 videre academia
- 771 ● Legge til rette for tverrfaglige studieretninger som kombinerer teknologi,
- 772 samfunnsfag og humaniora
- 773 ● Unngå at mastergrader blir en ren forlengelse av bachelor, og sikre at de
- 774 representerer et reelt faglig nivåskifte
- 775 ● Sikre høy kvalitet og relevans i Ph.D.-utdanninger, både for academia og
- 776 samfunns- og næringsliv
- 777 ● Styrke samarbeid mellom universiteter, offentlig sektor og næringsliv i
- 778 Ph.D.-løp
- 779 ● Prioritere ph.d.-plasser basert på faglig kvalitet, relevans og langsiktige
- 780 samfunnsbehov
- 781 ● At utvekslingsstudenter skal betale skolepenger som samsvarer med
- 782 tilsvarende satser i EU

783

784 Kvalitet i utdanningen

785 Den akademiske friheten ligger fast i norsk universitets- og høyskolesektor.
786 Derfor skal politikere være varsomme med å bestemme hva man trenger mer eller
787 mindre av. Likevel er det et politisk ansvar at vi utdanner relevant kompetanse for
788 fremtiden, som vi ser at vi trenger nå.

789
790 Høyres Studenter vil ha akademia med både bredde og spisset kompetanse.
791 Dette kapittelet diskuterer hvilke kompetanser man ser at yrkeslivet trenger mer
792 av i møte med et samfunn som utvikler seg.

793
794 Lærere, omsorgsyрker og politiutdanningen er spesielt relevante her. De har alle
795 sine utfordringer, og trenger å rustes for yrkeslivet de skal ut i. Det er et
796 selvstendig mål at alle studieretningene har en praktisk side til håndtering av
797 menneskelig kontakt og at studentene må være trent på denne kontakten så
798 langt det er mulig. Ved å ha flere muntlige vurderinger, spesialiserte ordninger og
799 kurs i typiske situasjoner vil vi utdanne folk for dagens og fremtidens utfordringer.

800

801 **Høyres Studenter vil:**

- 802 ● Ha flere muntlige vurderinger på studier rettet mot yrker med omfattende
- 803 menneskelig kontakt
- 804 ● Ha mer juridisk og etisk undervisning i politiutdanningen
- 805 ● At lærere skal motta mer undervisning i evidensbaserte læringsteknikker
- 806 ● Satse på etter- og videreutdanning av lærere
- 807 ● At lærere skal kurses i praktisk håndtering av voldelige hendelser på skolen
- 808 ● At lærere skal kurses i muntlige disiplinære og irettesettende tiltak basert
- 809 på elevenes atferd
- 810 ● Videreutvikle lærerspesialistordningene med mål om å beholde
- 811 kompetente lærere i klasserommene
- 812 ● Vurdere systemet for varsel om egnethet på medstudenter

813

814

815 Studentsamskipnadene

816 Studentsamskipnadene er studentenes primærleverandør av velferd gjennom
817 studietiden. De sikrer tilgang til bolig, barnehage, helsetjenester og trenings- og

818 velværetilbud til konkurransedyktige priser. Samskipnadenes overordnede mål
819 må være å bidra til gode og trygge studentliv, og dermed til at flere fullfører
820 studiene på normert tid. Vi går inn for at internasjonale studenter ikke skal ha
821 fortrinnsrett på studentbolig.

822

823 Samskipnadene har også en betydelig og ofte underkommunisert
824 samfunnsøkonomisk verdi. Gjennom et prisgunstig og bredt boligtilbud bidrar de
825 til å dempe presset i leiemarkedet i de store byene, og har de siste årene vært en
826 viktig oppdragsgiver for bygge- og anleggsbransjen i en krevende periode.

827

828 For å sikre høy gjennomføring og god byutvikling må vi gi samskipnadene de
829 verktøyene de trenger for å ivareta og videreutvikle sine tilbud. Studentenes
830 behov er i stadig endring, og et godt boligtilbud må utvikles i takt med samfunnet,
831 både for å møte individuelle behov og for å bidra til velfungerende byer med et
832 moderat prisnivå.

833

834 **Høyres Studenter vil:**

835

- 836 ● Videreføre tilskuddssatsen til nye studentboliger på 40 %
- 837 ● Videreføre tilskuddssatsen til oppgradering av eksisterende studentboliger
838 på 40 %
- 839 ● Støtte samskipnadenes psykiske helsearbeid, og oppfordre til mer
840 samarbeid mellom samskipnadene
- 841 ● Sikre Norgespris på studentboliger så lenge ordningen vedvarer
- 842 ● Skape insentiver for bedre tilrettelegging for fjernstudenter, blant annet
843 gjennom økte bevilgninger til samskipnader som holder av boliger til
844 korttidsleie
- 845 ● Statsbygg skal gi samskipnadene forkjøpsrett på eiendommer vurdert
846 egnet for studentboliger, eller innenfor en gitt radius i nærheten av
847 studieinstitusjoner
- 848 ● Fjerne fortrinnsretten på studentbolig for internasjonale studenter på
849 utveksling i Norge

850

851 Forelesernes rolle og kompetanse

852 For at studenter skal ha en forutsigbar og givende studiehverdag, er det viktig at
853 foreleserne er pedagogisk anlagt. Forelesninger er den mest utbredte
854 undervisningsformen ved høyere utdanningsinstitusjoner i dag. Å stille krav til
855 foreleserne er derfor avgjørende for at studentene skal få tilstrekkelig utbytte av
856 undervisningen som gis. Høyres Studenter går derfor inn for at forelesere skal
857 kurses ved et 5-årig intervall i retorikk og undervisningsmetode.

858
859 Forelesernes kompetanse er også viktig. I dag kreves det i all hovedsak
860 doktorgradsutdanning for å forelese ved offentlige universiteter. Vi går inn for at
861 forelesere skal ha mer kompetanse i pedagogikk under doktorgradsstipendiater,
862 samt at foreleserne selv skal ha oppnådd minst karakter B eller tilsvarende i
863 fagene de underviser i.

864
865 For å sikre at undervisningen som gis holder akseptabel standard, foreslår vi en
866 mentorordning for nye forelesere ved offentlige høyere utdanningsinstitusjoner.
867 Poenget er at en erfaren og populær foreleser skal følge den nye foreleseren for å
868 gi tilbakemeldinger på den praktiske gjennomføringen av forelesningene. Det
869 stilles også krav til digital kunnskap slik at ikke verdifull tid går tapt ved tekniske
870 problemer.

871

872 **Høyres Studenter vil:**

873

- 874 ● Innføre et obligatorisk digitalt kurs i undervisningsmetode som skal
875 gjennomføres én gang hvert femte år for forelesere

876

Dissens 6:

Stryke punktet på linje 873-874.

Dissensen er tatt ut av Mikkel Røed Nesse og Erik Oltedal Lunde

- 877 ● Stille krav til grunnleggende digital kompetanse hos foreleserne
- 878 ● Ha pedagogikk som kurs under doktorgradsstipendiat
- 879 ● Innføre mentorordning for nyansatte forelesere ved offentlige
880 utdanningsinstitusjoner

881

882

883 Opptakskrav

884 Vi ønsker et høyere utdanningssystem som både er rettferdig, tilgjengelig og
885 bedre tilpasset framtidens behov. Derfor vil vi videreføre gratisprinsippet, slik at
886 økonomi ikke blir en barriere for å ta høyere utdanning. Samtidig må
887 utdanningssektoren i større grad speile arbeidslivets etterspørsel, og vi vil derfor
888 tilpasse antall studieplasser og studieprogrammer slik at flere utdanner seg til
889 yrker samfunnet faktisk trenger.

890

891 For å sikre et mer helhetlig og treffsikkert opptakssystem mener vi at studiesteder
892 bør få mulighet til å vurdere flere kvalifikasjoner enn bare karakterer. Dette kan
893 bidra til å løfte kvaliteten og gi et mer presist bilde av søkerens motivasjon og
894 egnethet. Samtidig ønsker vi å fjerne ordninger som skaper skjevheter i opptaket,
895 som tilleggspoeng for folkehøgskole og kjønnspoeng. Målet er et opptakssystem
896 som bygger på likebehandling, rettferdighet og reell kompetanse.

897

898 **Høyres Studenter vil:**

899

- 900 ● Videreføre gratisprinsippet og sikre lik tilgang og rett til høyere utdanning
- 901 ● Ikke finansiere skolepenger for norske studenter i utlandet hvis tilsvarende
- 902 studium tilbys i Norge
- 903 ● I større grad tilpasse antall studieplasser og studieprogrammer ved
- 904 universitetene og høyskolene til arbeidslivets behov
- 905 ● Åpne for at studiesteder kan sette egne inntakskrav ut over karakterer
- 906 ● Fjerne tilleggspoeng for fullført folkehøgskole ved opptak til høyere
- 907 utdanning
- 908 ● Fjerne kjønnkvotering ved opptak til høyere utdanning
- 909 ● Videreføre realfagspoeng ved opptak til høyere utdanning innenfor
- 910 realfaglige studier
- 911 ● Videreføre to tilleggspoeng for militærtjeneste

Dissens 7:

Stryke punktet på linje 910.

Dissensen er tatt ut av Petter Hov Jacobsen og Marthine Wathne

912

913 Eksamen og vurdering i KIs tidsalder

914 Kunstig intelligens endrer raskt hvordan studenter lærer, arbeider og løser
915 oppgaver. Verktøy som kan produsere tekst, kode og analyser utfordrer
916 tradisjonelle vurderingsformer, særlig hjemmeeksamen og mappevurdering.
917 Dette svekker i mange tilfeller tilliten til at vurderingen måler studentens egen
918 kompetanse.

919

920 Høyres Studenter mener utviklingen ikke må møtes med lavere ambisjoner, men
921 med høyere krav. Kunstig intelligens skal være et verktøy for læring, ikke en
922 erstatning for kunnskap. Vurderingssystemet må derfor i større grad sikre
923 selvstendig arbeid, faglig forståelse og etterprøvable kompetanse.

924

925 I en tid der KI kan løse mange oppgaver for studentene, må vurderingsformene i
926 større grad sikre at det er studentens egen kunnskap som testes. Dette krever en
927 tydelig dreining bort fra vurderingsformer som er vanskelige å kontrollere.

928

929 **Høyres Studenter vil:**

930

- 931 ● Begrense bruken av hjemmeeksamen og mappevurdering som
- 932 hovedvurderingsform i teoretiske fag der det er hensiktsmessig
- 933 ● Øke bruken av skoleeksamen under tilsyn
- 934 ● Utvide bruken av muntlig eksamen for å teste forståelse og refleksjon
- 935 ● Kombinere skriftlige og muntlige vurderingsformer for bedre å sikre
- 936 selvstendig kompetanse
- 937 ● Utforme nasjonale retningslinjer for sensur

938

939 **Tydelige regler for bruk av kunstig intelligens**

940 KI vil være en naturlig del av fremtidens arbeidsliv. Derfor må studentene lære å
941 bruke verktøyene riktig, samtidig som det settes klare grenser for hva som er
942 tillatt i vurderingssituasjoner. Manglende regulering kan undergrave både læring
943 og tillit til vurderingssystemet.

944

945 **Høyres Studenter vil:**

946

- 947 ● Innføre nasjonale retningslinjer for bruk av kunstig intelligens i høyere
948 utdanning
- 949 ● Tydeliggjøre hva som regnes som selvstendig arbeid i en tid med KI-verktøy
- 950 ● Kreve åpenhet om bruk av KI i innleveringer der det er tillatt
- 951 ● Likestille urettmessig bruk av KI med fusk
- 952 ● Sikre at institusjonene har klare og forståelige regelverk for studentene om
953 bruk av KI
- 954 ● Sikre at offentlige utdanningsinstitusjoner har tilstrekkelig verktøy for å
955 avdekke fusk ved bruk av kunstig inntelligens
- 956

957 **KI som læringsverktøy, ikke snarvei**

958 Riktig brukt kan kunstig intelligens styrke læring, gi bedre tilbakemeldinger og
959 bidra til dypere forståelse. Samtidig er det avgjørende at studentene utvikler
960 grunnleggende ferdigheter og faglig selvstendighet.
961 Teknologi skal støtte læring – ikke erstatte den.

962

963 **Høyres Studenter vil:**

- 964
- 965 ● Integrere opplæring i kritisk og faglig bruk av KI i studieløpene
- 966 ● Sikre at studenter utvikler grunnleggende ferdigheter før avanserte
967 verktøy tas i bruk
- 968 ● Stimulere til bruk av KI som støtte i læringsprosesser, ikke i sluttvurdering
- 969 ● Utvikle undervisningsformer som kombinerer teknologi med høye faglige
970 krav
- 971

972 **Kvalitet, nivå og tillit i en ny tid**

973 Dersom vurderingssystemet ikke tilpasses den teknologiske utviklingen, risikerer
974 man å svekke tilliten til norske grader. Arbeidsgivere og samfunnet må kunne stole
975 på at en grad reflekterer reell kompetanse.
976 Derfor må kravene til vurdering skjerpes i takt med nye muligheter for omgåelse.

977

978 **Høyres Studenter vil:**

- 979
- 980 ● Styrke kontroll og tilsyn i vurderingssituasjoner der det er nødvendig
- 981 ● Utvikle vurderingsformer som er robuste mot misbruk av KI
- 982 ● Sikre at norske grader holder høy internasjonal standard også i en digital tid
- 983

984 Studentøkonomi

985 Vi vil styrke studiefinansieringen for å gi studenter bedre økonomisk trygghet og
986 større fleksibilitet i studiehverdagen. Derfor vil vi øke den samlede utbetalingen av
987 studiestøtte, slik at flere kan studere på heltid uten å være avhengige av
988 deltidsjobb. Samtidig vil vi gjøre ordningen mer fleksibel ved å fjerne
989 inntektsgrensen og heve formuesgrensen, slik at studenter i mindre grad straffes
990 økonomisk for å jobbe eller ha oppsparte midler.

991

992 For å legge bedre til rette for ulike livssituasjoner, vil vi innføre en
993 overgangsstønad for studenter som får barn etter endt studie før de har kommet
994 ut i arbeid. I tillegg ønsker vi å åpne for at private banker kan tilby utbetaling av
995 studiestøtte med bankgaranti, for å sikre mer forutsigbar og fleksibel tilgang til
996 midlene.

997 Vi vil også gjøre studiefinansieringen mer resultatbasert. Det innebærer å innføre
998 en ordning med mer omgjøring til stipend etter fullført mastergrad, og mindre
999 etter bachelorgrad, for å stimulere til fullføring av lengre utdanninger. Videre vil vi
1000 innføre et «turbostipend», der studenter som fullfører studiene raskere enn
1001 normert tid får en større del av studiestøtten omgjort til stipend.

1002

1003 Samtidig vil vi prioritere ressursene bedre. For studenter med nedsatt
1004 funksjonsevne som har mulighet for å jobbe ved siden av studiene, vil vi fjerne
1005 tilleggsstipendet, slik at støtten rettes mot dem som har størst behov.

1006 Til slutt vil vi innføre en modell der det innføres skolepenger og øke studiestøtten
1007 tilsvarende, for å sikre bedre finansiering av høyere utdanning samtidig som lik
1008 tilgang opprettholdes.

1009

1010 **Høyres Studenter vil:**

1011

- 1012 ● Tilby frivillig ekstra lån med mulighet for omgjøring
- 1013 ● Fjerne inntektsgrensen for studiestøtten til fulltidsstudenter
- 1014 ● Øke formuesgrensen for studiestøtte til én million kroner
- 1015 ● Innføre en overgangsstønad for studenter som får barn etter endt studie
- 1016   før de er kommet i jobb
- 1017 ● Åpne for at private banker kan tilby utbetaling av studiestøtte med
- 1018   bankgaranti

- 1019 • Innføre et «turbostipend», der studenter som fullfører studiene raskere
- 1020 enn på normert tid får en større del av studiestøtten omgjort til stipend
- 1021 • Fjerne stipend for de med nedsatt funksjonsevne til de som har mulighet
- 1022 for å jobbe
- 1023 • Differensiere studiestøtten for samfunnskritiske studier
- 1024 • Innføre en moderat sats for skolepenger ved norske studier
- 1025

Dissens 8:

Stryke punktet på linje 1023.

Dissensen er tatt ut av Kaisa Tørum Amdam og Erik Oltedal Lunde

1026 Forskning

- 1027 Forskning er en forutsetning for kunnskapssamfunnet og må i større grad
- 1028 integreres i undervisningen og komme hele samfunnet til gode. Derfor vil vi gjøre
- 1029 forskningsresultater mer tilgjengelige, styrke forskningsformidlingen og gi
- 1030 forskere bedre verktøy til å formidle arbeidet sitt i et klart og forståelig språk.
- 1031 Utdanningsløpene må i større grad speile både academia og arbeidslivet.
- 1032
- 1033 Norsk forskning må holde høy kvalitet og hevde seg internasjonalt.
- 1034 Forskningens verdi må ikke bare måles i publisering, men også i dens bidrag til
- 1035 undervisning, formidling og samfunnsutvikling. Derfor vil vi likestille undervisning
- 1036 og formidling med forskning i ansettelses- og opprykksprosesser. Samtidig må
- 1037 Norge føre en bred satsing på fremtidsrettet forskning i alle fagfelt, og styrke
- 1038 kunnskapen om samfunnets bærekraftige omstilling.
- 1039
- 1040 Vi vil legge til rette for både sterk fri grunnforskning og forskning med tydelig
- 1041 samfunnsrelevans. Akademisk frihet skal ligge fast, samtidig som offentlige midler
- 1042 skal bidra til utvikling, verdiskaping og kunnskapsbasert politikk. Stipendiater skal
- 1043 brukes aktivt i undervisning.
- 1044
- 1045 **Høyres Studenter vil:**
- 1046

- 1047 ● At forskning skal brukes i undervisning i større grad og at
- 1048 forskningsresultater skal være lett tilgjengelige for alle
- 1049 ● Forenkle rekruttering av internasjonale forskere og styrke
- 1050 mobilitetsordninger
- 1051 ● Føre en bred satsing på fremtidsrettet forskning i alle fagfelt, som bidrar til
- 1052 bærekraftig omstilling
- 1053 ● Fremme både samfunnsrelevant forskning og sterk fri grunnforskning
- 1054 ● Doktorgradsstipendiater og andre som er i midlertidige stillinger skal få
- 1055 tilbud om karriereveiledning
- 1056 ● I større grad la stipendiater og postdoktorers pliktarbeid bestå av
- 1057 forelesningsansvar, eksempelvis på kveldstid
- 1058

1059 Kapittel 5: Dissenser og dissensbegrunnelser

1060

1061 Dissens 1 – linje 40, tatt ut av Erik Oltedal Lunde

1062 Nytt punkt: *Vurdere å redusere lærerutdanningen fra 5 til 4 år, og legge inn det 5.*

1063 *året som obligatorisk praksisår*

1064 **Flertallets begrunnelse:** Flertallet går inn for å beholde
1065 lærerutdanningen som et 5-årig løp. Læreryrket er et av de viktigste
1066 yrkene vi har i samfunnet. Å utdanne seg til å bli lærer bør derfor
1067 henge høyt. Lenger utdanning betyr også mer kompetanse for den
1068 enkelte læreren. Dessuten mener flertallet at lærerutdanningen
1069 allerede har nok praksis fra før av og at det siste studieåret er et
1070 nødvendig år med påfyll av kompetanse innenfor utdanningsløpet
1071 for den enkelte lærerstudent.

1072

1073 **Mindretallets begrunnelse:** Hovedgrunnen er at i grunnskolen så
1074 trenger man ikke lektorer med mastergrad i et emne. Flere
1075 skoleledere har pekt på at de som kommer fra lærerhøgskolen burde
1076 hatt mer erfaring fra praksis. Det er sjelden det å bruke ett år på å
1077 skrive masteroppgave hjelper dem med det de trenger i møte med
1078 skolehverdagen. Nyutdannede lærere mangler kunnskap om å drive
1079 god klasseledelse, om hvordan man skriver IOP osv. Et alternativ er å
1080 ha det 5. året som turnusår, slik som leger har. Da løser man
1081 lærermangelen, i tillegg til at studenter blir mer rustet for
1082 skolehverdagen.

1083

1084 Dissens 2 – Linje 58, tatt ut av Hedda Marie Dalen Mossin

1085 Linje 71: Flytte lærernormen til kommunalt nivå etter modell fra KS

1086 Dissens: *Stryke punktet*

1087 **Flertallets begrunnelse:** Flertallet mener at dagens lærernorm
1088 hindrer nok fleksibilitet ved den enkelte skolen og kommunen. Elever
1089 er forskjellige, og classesammensetningen varierer mye. Kommuner
1090 bør derfor ha nok verktøy til å sette inn lærerstyrken der det er mest
1091 behov. Resultatet er at de klassene som trenger det mest får flest

1092 lærerressurser. Målet skal uansett være det samme, at hver elev får
1093 den oppfølgingen den trenger. For 1.-4. trinn gjelder i dag en norm på
1094 15 elever per lærer, og fra 5.-10. trinn er grensen på 20 elever per
1095 lærer. Flertallet går altså inn for å beholde disse grensene, men at
1096 grensen måles ut fra et kommunalt nivå, ikke skolenivå.

1097

1098 **Mindretallets begrunnelse:**

1099 Å beholde lærernormen er avgjørende for kvaliteten i norsk skole,
1100 noe både tall og befolkningens mening støtter dette tydelig. En fersk
1101 undersøkelse fra Utdanningsforbundet viser at over 80 % av
1102 befolkningen vil beholde lærernormen. Dette viser at folk flest
1103 forstår hvor viktig nok lærere er for elevenes læring og trivsel.

1104 Som lærer selv, har jeg erfart hvor stor betydning det har for elevene
1105 med god voksentetthet. Færre lærere betyr større klasser og mindre
1106 tid til hver elev. Det vil ikke bare svekke læringsutbyttet, men også
1107 gjøre det vanskeligere å gi tilpasset opplæring.

1108 Å fjerne lærernormen vil derfor ikke gi en bedre eller mer effektiv
1109 skole, det vil gi færre lærere og større forskjeller. Skal vi sikre god
1110 læring og like muligheter for alle elever, må lærernormen bestå. Ikke
1111 la en sprengt kommune økonomi gå utover de som trenger det mest,
1112 nemlig barna. Det er de som skal ta samfunnet videre.

1113 Dissens 3 – linje 160, tatt ut av Kaisa Tørum Amdam

1114 Videreføre fraværgrensen i videregående skole

1115 **Dissens** Kaisa: nytt punkt: *Innføre rett til å levere inn egenmelding fra*
1116 *foresatt inntil man er fylt 18 år*

1117 **Flertallets begrunnelse:** Å gi foresatte rett til å sende egenmelding
1118 for fravær før eleven er fylt 18 år kan føre til ulik praksis mellom
1119 elever, fordi oppfølgingen fra foresatte varierer. Noen elever vil
1120 dermed lettere få fravær godkjent enn andre. Samtidig åpner
1121 regelverket allerede for et nivå av udokumentert fravær, 10 prosent i
1122 fag. Dette gir et eksisterende handlingsrom for fravær uten
1123 dokumentasjon, og gjør en egen ordning med foresatte melding til
1124 en unødvendig løsning.

1125

1126 **Mindretallets begrunnelse:** Dagens fraværsgrense mangler et
1127 praktisk verktøy for å håndtere kortvarig sykdom. Systemet tvinger
1128 reelt sett syke elever tilbake på skolen før de er friske, noe som øker
1129 smitterisiko og svekker læringsutbytte. Det er ment å avlaste
1130 fastlegene, men i praksis går det utover elevene. Dette er verken
1131 pedagogisk fornuftig eller samfunnsøkonomisk forsvarlig.

1132
1133 Fastlegene er allerede en knapp ressurs, og å kreve legeerklæring for
1134 en vanlig forkjølelse er et misbruk av helsetjenestens kapasitet.
1135 Foresatte har juridisk ansvar for barnets ve og vel frem til
1136 myndighetsalder; det er derfor naturlig at de også kan bekrefte
1137 kortvarig sykdomsfravær, slik de allerede gjør i grunnskolen.

1138
1139 En slik ordning speiler dessuten arbeidslivets logikk, der
1140 egenmelding er normen ved kortidssykdom. At elever lærer ansvarlig
1141 fraværshåndtering i tråd med arbeidslivets forventninger, er et
1142 argument for ordningen – ikke mot den.

1143
1144

1145 Dissens 4 – linje 533, tatt ut av Kaisa Tørum Amdam

1146 1. At hele grunnskolen skal være mobilfri

1147 a. **Dissens:** Kaisa - Stryke punktet

1148 **Flertallets begrunnelse:** Mobiltelefoner er en betydelig kilde til
1149 distraksjon i undervisningen og kan forstyrre både egen og andres
1150 læring. Samtidig er mobilen en viktig arena for digital mobbing og
1151 sosialt press i skoletiden. Ved å ha skolen mobilfri, tydeliggjøres
1152 skolen som læringsarena, der fellesskap og faglig arbeid står i
1153 sentrum. Dette gir lærerne bedre forutsetninger for undervisning, og
1154 elevene bedre forutsetning for å utvikle seg.

1155
1156 **Mindretallets begrunnelse:** Et totalforbud mot mobil i grunnskolen
1157 hviler på en forestilling om at distraksjoner forsvinner når enhetene
1158 gjør det. Det gjør de ikke. Verden elevene skal ut i er full av digitale
1159 forstyrrelser, og skolen har et ansvar for å lære dem å navigere i
1160 denne virkeligheten; ikke å skjerme dem fra den.

1161
1162 Mer alvorlig er den sosiale dimensjonen. For sårbare elever i
1163 ungdomsskolen (særlig de som strever med utenforskap i fysiske
1164 sosiale settinger) er vennerskap de har bygget digitalt en reell og
1165 viktig sosial infrastruktur. Et mobilforbud fjerner ikke mobbingen eller
1166 utenforskapet; det fjerner et sikkerhetsnett for dem som allerede er i
1167 periferien. Effekten kan bli at elever som før hadde sitt fellesskap
1168 tilgjengelig plutselig er synlig alene, uten noen å henvende seg til. Et
1169 generelt forbud er et buttt instrument i møte med et sammensatt
1170 problem. Heller enn totalforbud bør skolen arbeide med digital
1171 danning og tydelige, pedagogisk forankrede rammer for mobilbruk.
1172
1173
1174

1175 Dissens 5 – linje 599, tatt ut av Kaisa Tørum Amdam

1176 **Dissens** Kaisa - Nytt punkt: *Innføre et "major"-system i studiespesialisering etter*
1177 *amerikansk modell, med mulighet for valg og omvalg gjennom en fleksibel*
1178 *"generell major"*

1179 **Flertallets begrunnelse:**

1180 Flertallet mener dissensen er ivaretatt av programmet for øvrig.
1181 Studiespesialiserende linjer har en viktig oppgave: å sørge for at
1182 elevene som gjennomfører er forberedt på å studere. I praksis finnes
1183 det varierte valgmuligheter fra skole til skole. Dette løses best ved at
1184 skolene kan opprettholde programfag som elevene interesserer seg
1185 for og som de ønsker å spesialisere seg i. Komitéens flertall legger til
1186 grunn at dersom det tilbys programfag fra VG1 vil valgmulighetene
1187 for spesialisering bli større, samtidig som den viktige rollen til
1188 fellesfagene i skolen ivaretas.

1189

1190 **Mindretallets begrunnelse:**

1191 Studiespesialisering slik den er utformet i dag gir elever liten reell
1192 faglig dybde. Programmet er bredt, men grunt, og det tjener verken
1193 elevenes faglige utvikling eller høyere utdanning sine behov for
1194 studenter med solid faglig grunnlag. Et "major"-system etter
1195 amerikansk modell vil gi elevene mulighet til å bygge en tydelig faglig

1196 profil gjennom skoleløpet. I stedet for å spre seg tynt over mange
1197 fellesfag får elevene rom til dyp, interessebasert læring innenfor en
1198 retning som faktisk betyr noe for dem. Samtidig må systemet være
1199 fleksibelt: en "generell major"-variant sikrer at elever som er usikre
1200 på retning kan ombestemme seg underveis, uten å tape verdifull tid.
1201 Dette balanserer hensynet til fordypning med hensynet til
1202 fleksibilitet.

1203
1204 Faglige profiler vil dessuten gjøre overgangen mellom videregående
1205 og høyere utdanning mer meningsfull. Når elevene ankommer
1206 universitetet med en gjennomtenkt faglig bakgrunn fremfor en
1207 tilfeldig samling fellesfagkarakterer, styrkes sammenhengen mellom
1208 det de har lært og det de skal studere: til fordel for både eleven og
1209 institusjonen.

1210
1211

1212 Dissens 6 – linje 875, tatt ut av Erik Oltedal Lunde og Mikkel Røed
1213 Nesse

1214 Innføre et obligatorisk digitalt kurs i undervisningsmetode som skal gjennomføres
1215 én gang hvert femte år for forelesere

1216 **Dissens** Mikkel og Erik: Stryke punktet

1217 **Flertallets begrunnelse:**

1218 Et obligatorisk digitalt kurs i undervisningsmetode hvert femte år vil
1219 sikre at forelesere holder seg faglig og pedagogisk oppdatert.

1220 Undervisningsmetoder utvikler seg raskt, spesielt med ny teknologi
1221 og økt fokus på studentaktive læringsformer. Et slikt kurs kan bidra til
1222 bedre undervisningskvalitet, mer engasjerte studenter og høyere
1223 læringsutbytte. Samtidig er et femårig intervall realistisk og lite
1224 belastende, men hyppig nok til å gi kontinuerlig utvikling.

1225

1226 **Mindretallets begrunnelse:**

1227 Vi anser det som utdanningsinstitusjonenes ansvar å sørge for
1228 tilstrekkelig undervisningskompetanse hos forelesere, og mener det
1229 ikke er hverken nødvendig eller ønskelig å pålegge institusjonene
1230 flere forpliktelser.

1231

1232 Dissens 7 – linje 910, tatt ut av Marthine Wathne og Petter Hov

1233 Jacobsen

1234 Videreføre to tilleggspoeng for militærtjeneste:

1235 **Dissens** Petter og Marthine: *Stryke punktet*

1236 **Flertallets begrunnelse:**

1237 Å videreføre tilleggspoeng for militærtjeneste er rimelig fordi
1238 tjenesten gir verdifull erfaring som disiplin, samarbeid og ansvar. Det
1239 kompenserer også for at ungdom utsetter utdanning ett år for å
1240 bidra til samfunnet. Tilleggspoengene sikrer at de ikke stiller svakere
1241 i konkurransen om studieplasser, samtidig som det anerkjenner
1242 innsatsen de har gjort.

1243

1244 **Mindretallets begrunnelse:**

1245 Vi må ha et mål om at flere som gjennomfører førstegangstjeneste
1246 faktisk velger å fortsette med karrierer i forsvaret. Dersom
1247 tilleggspoeng gjør førstegangstjenesten attraktiv først og fremst
1248 som et middel for å komme inn på studier, kan dette bidra til feil
1249 motivasjon inn i førstegangstjenesten. I stedet for å oppfordre om
1250 en genuin interesse for en militær karriere, risikerer man at flere ser
1251 på tjenesten som et strategisk mellom-steg for å komme seg inn på
1252 studier.
1253 En annen side er hensynet til et rettferdig opptakssystem. Ikke alle
1254 har en reell mulighet til å gjennomføre militærtjeneste, blant annet
1255 på grunn av helsekrav og andre begrensninger. Når noen får ekstra
1256 poeng for noe andre i praksis er avskåret fra, vil dette bli en
1257 urettferdig fordel ved inntak til studier som ikke er knyttet til hverken
1258 faglige kvalifikasjoner eller innsats relevant for studiet.

1259

1260 Dissens 8 – linje 1024, tatt ut av Erik Oltedal Lunde og Kaisa Tørum

1261 Amdam

1262 Innføre en moderat sats for skolepenger ved norske studier

1263 **Dissens:** *Stryke punktet*

1264 **Flertallets begrunnelse:**

1265 Innføring av en moderat sats for skolepenger har til hensikt å skape
1266 en forpliktelse mellom studentene og utdanningsinstitusjonen. Det
1267 vil føre til sterkere prioriteringer blant studentene, både hva gjelder
1268 valg og gjennomføring av studiet. Samtidig bidrar dette til styrket
1269 økonomi i UH-sektoren, men med en forpliktelse om høy akademisk
1270 kvalitet, gjennomføring og fasilitering for studentene. Skolepengene
1271 skal kan finansieres gjennom lån og omgjøring fra Lånekassen.

1272

1273 **Mindretallets begrunnelse:**

1274 Gratis høyere utdanning er et grunnleggende prinsipp om at
1275 kunnskap skal være tilgjengelig uavhengig av lommebok. Norge er
1276 blant verdens mest utdannede og likestilte land, og den gratis
1277 høyere utdanningen er en av grunnene til det. Å innføre skolepenger
1278 ved norske offentlige universiteter vil undergrave selve fundamentet
1279 den norske velferdsstaten er bygget på.

1280 Når tilgang til utdanning knyttes til betalingsevne fremfor evner og
1281 innsats, forskyves mulighetene. Det skal lønne seg å ta utdanning,
1282 men den lønnsomheten må ikke avhenge av hvor mye gjeld man er
1283 villig eller i stand til å påta seg. Konsekvensen av skolepenger er
1284 forutsigbar: færre vil ta høyere utdanning, og de som velger det bort
1285 vil ikke nødvendigvis være de minst motiverte; men de med minst
1286 råd. Det er en utvikling som strider mot norske verdier om likeverd og
1287 mulighet, og som på sikt vil svekke både kompetansen i samfunnet
1288 og tilliten til at utdanningssystemet er til for alle.